

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/262/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816213115
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3816213115.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobkyne H., o vydanie bezdôvodného obohatenia, určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy a o určenie neprijateľných zmluvných podmienok v úverovej zmluve, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 25. januára 2018 č. k. 10Csp/55/2017-57, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyňa **m á** proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom výrokom I. súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 157,67 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom III. konanie čiastočne zastavil o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 08.01.2015 ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Výrokom IV. stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal. V rozhodnutí konštatoval, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia v sume 157,67 eur, určenia neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere a určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX. Tvrdila, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch - údaj o výške splátok istiny úveru, úrokov a iných poplatkov, na základe čoho sa podľa § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ďalej dojednaný poplatok za poskytnutie úveru v sume 436,- eur z hodnoty úveru v sume 500,- eur je neprimerane vysoký a označila ho za neprijateľnú zmluvnú podmienku, za úžeru, za plnenie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné. Za neprijateľné zmluvné podmienky považovala tiež dojednanie neprimerane vysokého zmluvného úroku a výšku RPMN, ktorá v obsahu úverovej zmluvy bola uvedená v hodnote 30%, ale v dohode o plnení v splátkach bola uvedená v hodnote 260,12%. V priebehu súdneho konania vzala podanú žalobu čiastočne späť v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 08.01.2015 ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, preto súd konanie v tejto časti zastavil. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je čiastočne dôvodná. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 08.01.2015 strany sporu uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ktorej predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov žalobkyni v sume 500,- eur, ktoré sa zaviazala zaplatiť v jednej splátke v sume 936,- eur do 08.01.2016. Zmluvný úrok predstavoval 57,20% ročne, RPMN 30% a priemerná hodnota RPMN 15,89%. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť za poskytnutie úveru odplatu v sume 436,- eur. Zmluvné strany súčasne dňa 08.01.2015 uzavreli dohodu o plnení v splátkach, v ktorej sa žalobkyňa zaviazala poskytnutý úver splatiť v 12 mesačných splátkach po 78,- eur vždy do

20. dňa v mesiaci, od 20.01.2015. Celkom sa zaviazala zaplatiť sumu 936,- eur. RPMN predstavovala 260,12%, priemerná RPMN 15,89%. Na splatenie úveru poukázala sumu 657,67 eur, čo je zrejmé zo splátkového kalendára. Z obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd zistil, že zo zmluvy nevyplýva, žeby sa žalovaná strana úver zaviazala zaplatiť žalobkyni prevodom na jej bankový účet. V závere zmluvy, v časti potvrdenie o spôsobe poskytnutia úveru je uvedené, že spotrebiteľ svojím vlastnoručným podpisom potvrdzuje, že úver žiada poskytnúť zmenkou a svojim podpisom potvrdzuje prevzatie zmenky, žalobkyňa však žiadnou zmenkou nedisponovala, nepredložila ju ako listinný dôkaz a trvala na tom, že žalovaný jej odovzdal finančné prostriedky v hotovosti. Súd konštatoval, že tomuto tvrdeniu žalobkyne nemal dôvod neuveriť s poukazom na výšku poskytnutého úveru v sume 500 eur a na zaužívanú prax žalovaného, ktorý poskytoval svojim klientom úvery aj hotovostnou formou, čo je súdu známe z úradnej činnosti. Pokiaľ bol úver žalobkyni poskytnutý finančnými prostriedkami v hotovosti, konštatoval súd, platí ustanovenie § 11 ods. 1 písm. e/ zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, v znení účinnom ku dňu 08.01.2015 a úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa na splatenie úveru poukázala sumu 657,67 eur, t.j. o sumu 157,67 eur viac, než je bolo poskytnuté, súd zaviazal žalovaného vydať žalobkyni v súlade podľa ust. § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodné obohatenie v sume 157,67 eur, ktoré nadobudol plnením bez právneho dôvodu. Ako ďalšie dôvody na vydanie bezdôvodného obohataenia označil skutočnosť, že dojednanie odplaty v sume 436,- eur za poskytnutie úveru v sume 500,- eur, ktorá odplata predstavovala viac ako 87% z hodnoty úverovej istiny, je neplatné podľa § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi zakotvenými v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že celkové náklady žalobkyne, k zaplateniu ktorých sa spolu s úverom zaviazala, súd považuje za úžeru, ktorá nemôže požívať právnu ochranu, je v rozpore s účelom poskytovania úverov a so zásadami poctivého obchodného styku, keď je nepoctivé žiadať od dlžníka, ktorým je spotrebiteľ, náklady spojené s úverom dosahujúce viac ako 87% výšky poskytnutého úveru. Rovnako dojednanie zmluvných úrokov vo výške 57,20% ročne, v sume 286,- eur, považoval súd za neplatné podľa § 39 a § 41 Občianskeho zákonníka, v rozpore s ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď porovnaním priemerných úrokových mier z úverov poskytnutých v eurách v čase poskytnutia úverov žalobkyni súd zistil, že priemerná úroková miera zo spotrebiteľských úverov pre kategóriu "domácnosti" so splatnosťou do 1 roka v mesiaci január 2015, predstavovala 9,68% ročne. V časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, súd žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, pretože bolo vyhovené jej žalobe v časti o vydanie bezdôvodného obohataenia, v ktorej sa súd predbežne zaoberal zisťovaním podmienok pre bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. O trovách konania rozhodol podľa 262 ods. 1 a 255 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal odvolanie žalovaný, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako odvolací dôvod uviedol ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Súdu prvej inštancie vyčítal, že rozhodnutie nedostatočne odôvodnil najmä tým, že sa nevysporiadal s argumentáciou žalovaného a iba nekriticky prevzal argumentáciu žalobcu, čím odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Ďalej namietal právne posúdenie súdu prvej inštancie, ktorý posúdil uvedenú zmluvu ako bezúročnú a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. e/ zák. č. 129/2010 Z.z., v súvislosti s čím uviedol, že finančné prostriedky boli žalobkyni poskytnuté zmenkou, ktorú ako dôkaz predložil. Vzhľadom na uvedené je tvrdenie súdu o poskytnutí finančných prostriedkov v hotovosti a bezúročnosti a bezpoplatkovosti nesprávne. Vo svojom odvolaní ďalej namietal, že úrok vo výške 57,20% ročne, vzhľadom na povahu a podmienky úverového vzťahu v danom období podstatným spôsobom neprevyšoval výšku odplaty (úroku) v obdobných prípadoch pri poskytovaní úverov inými nebankovými subjektmi. K uvedenému poukázal na aktuálny záver rozhodovacej praxe, podľa ktorého u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úrokov odvodzovať od výšky úrokov požadovaného bankami. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 12Cmo/95/2005 publikované v Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kolektív Občiansky zákonník I., § 1 až 459. Komentár, druhé vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 76 až 78, pričom zdôraznil, že ide o najuznávanejší komentár v Českej republike, ktorého autormi sú sudcovia Najvyššieho súdu ČR. Čo sa týka poplatku za poskytnutie úveru uviedol, že tento nie je neprímerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania, ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne - vyššie oproti bankám. Ďalej poukázal na to, že žalobkyňa v prípade, že po podpise zmluvy o úvere nadobudla pocit, že podpísala nevýhodnú zmluvu, alebo že odplata, úrok, či ročná percentuálna miera nákladov je vysoká, mala právo odstúpiť od zmluvy bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní

odo dňa uzavretia zmluvy o úvere, ktoré právo však žalobkyňa nevyužila, z čoho vyplýva, že súhlasila s obsahom zmluvy o spotrebiteľskom úvere a so všetkými podmienkami poskytnutia úveru.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadala rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Žalovaný v replike k vyjadreniu žalobkyne uviedol, že má za to, že sa dostatočne vyjadril ku všetkým relevantným skutočnostiam prostredníctvom svojho odvolania, na ktorom trvá v celom rozsahu. Nakoľko žalobkyňa vo svojom vyjadrení neuvádza žiadne nové skutočnosti, považuje obsah svojho písomného odvolania za dostačujúci.

5. Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP v napadnutej časti, t.j. okrem výroku II., ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti výrokov I. a III., ako aj v závislom výroku o trovách konania, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu.

6. V preskúmanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa so žalovaným dňa 08.01.2015 uzavrela zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyňi úver vo výške 500,- eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť v jednej splátke v sume 936,- eur, do 08.01.2016. Z obsahu zmluvy vyplýva, že žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť za poskytnutý úver odplatu a úrok vo výške 436,- eur, teda celkovo sumu 936,- eur, pričom odplata predstavovala sumu 150,- eur pri RPMN vo výške 30%, úrok bol dohodnutý vo výške 57,20% ročne, čo predstavovalo sumu 286,- eur. V zmluve žalobkyňa uviedla, že berie na vedomie, že výška priemernej hodnoty ročnej RPMN za poskytnutý spotrebiteľský úver predstavuje sumu 15,89%. Zo záverečných ustanovení, z potvrdenia o spôsobe poskytnutia úveru vyplýva, že žalovaný žalobkyňi neposkytol úver ani vkladom na jej účet, ani bankovým prevodom, ani poštovou poukážkou; v potvrdení o spôsobe poskytnutia úveru je vyznačený ako spôsob poskytnutia úveru - zmenka, s tým, že spotrebiteľ v prípade poskytnutia zmenkou zároveň svojím podpisom potvrdzuje prevzatie zmenky.

7. Toho istého dňa žalobkyňa so žalovaným podpísala dohodu o plnení v splátkach, kde sa žalobkyňa zaviazala žalovanému uhradiť rovnakú sumu vo výške 936,- eur, ale už v dvanástich pravidelných mesačných splátkach vo výške 78,- eur, vždy k 20. dňu v mesiaci, počnúc 20.01.2015, pričom RPMN na rozdiel od pôvodnej zmluvy predstavovala 260,12%.

8. Súd prvej inštancie vzájomný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným posúdil ako spotrebiteľský vzťah a uzavretú zmluvu ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Správne preto zisťoval, či predmetná spotrebiteľská zmluva obsahuje náležitosti vyžadované v zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Na pojednávaní konanom dňa 25.01.2018, na ktorý sa žalovaný nedostavil (nepřítomnosť na pojednávaní ospravedlnil a odročil ho nežiadal), žalobkyňa pri výsluchu tvrdila, že jej bol spotrebiteľský úver poskytnutý žalovaným v hotovosti tak, že pracovníčka pobočky jej odovzdala do ruky 5 ks 100-eurových bankoviek; žalobkyňa tvrdila, že v žiadnom prípade jej úver nebol poskytnutý vkladom na účet, ani bankovým prevodom na účet, ani poštovou poukážkou, rovnako jej nebola odovzdaná žiadna zmenka. Na základe takto zistených skutočností súd prvej inštancie konštatoval, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 1 písm. e/ zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu poskytnutia spotrebiteľského úveru, podľa ktorého sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak veriteľ spotrebiteľský úver poskytne finančnými prostriedkami v hotovosti.

9. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie stotožnil.

10. V danej veci ide nepochybne o spotrebiteľský spor, kde platí princíp ochrany slabšej strany a kde v zmysle ust. § 296 CSP môže spotrebiteľ predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pričom ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania sa nepoužívajú.

11. Súd prvej inštancie preto mohol prihliadnuť aj na tvrdenie žalobkyne spôsobujúce žalovanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru spočívajúce v tom, že žalobkyňi bol zo strany žalovaného úver poskytnutý v hotovosti (ktoré tvrdenie žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie

nevyvrátil), v dôsledku čoho správne súd prvej inštancie konštatoval, že poskytnutie úveru žalovaným v hotovosti má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. e/ zák. č. 129/2010 Z.z.. Tento záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru potom stačil súdu prvej inštancie pre jeho rozhodnutie o tom, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 157,67 eur, titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

12. Pokiaľ žalovaný až v odvolaní predložil zmenku, ktorou preukazoval, že žalobkyni nebol spotrebiteľský úver vyplatený v hotovosti, k tomuto treba uviesť jednak to, že sa jedná o prostriedok procesnej obrany, ktoré žalovaný nepoužil pred súdom prvej inštancie, teda ide o novoty v odvolacom konaní, ktoré sú neprípustné v zmysle ust. § 366 CSP a jednak tiež predložená zmenka nepreukazuje skutočnosť, že by žalovaný nevyplatil žalobkyni spotrebiteľský úver v hotovosti, pretože žalovaným predložená zmenka je vlastnou zmenkou, kde vystaviteľom je žalobkyňa, ktorá sa zaväzuje žalovanému ako príjemcovi zmenky zaplatiť „bez protestu“ zmenkovú sumu 936,- eur, teda ide o zabezpečenie pohľadávky žalovaného voči žalobkyni a nie o dôkaz spôsobilý preukázať spôsob vyplatenia poskytnutého úveru žalobkyni.

13. Z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku I. odvolací súd považoval za správny. Za správny odvolací súd považoval aj napadnutý výrok III. rozsudku, ktorým súd zastavil konanie v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 08.01.2015 ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, keď z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa vzala žalobu v tejto časti späť, voči čomu žalovaný nevzniesol námietky. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I. a III., ako aj v závislom výroku o trovách konania, podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).